SUOMEN PUNAISEN
RISTIN LAUSUNTO

30.9.2026

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnalle

Hallinto- ja turvallisuusjaosto

Asia: Suomen Punaisen Ristin lausunto valtion talousarviosta vuodelle 2027 (HE 175/2026 vp)

Suomen Punainen Risti kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä valtion talousarvioksi vuodelle 2027 valtioavarainvaliokunnan hallinto- ja turvallisuusjaoston toimivaltaan kuuluvien asioiden osalta. Tässä lausunnossa otamme kantaa ulkoministeriön hallinnonalaa koskeviin osiin talousarvioesityksestä.

Keskeiset huomiomme ovat:

- **On erittäin hyvä, että hallituksen esitys ei kohdista varsinaiseen kehitysyhteistyöhön uusia leikkauksia. Joihinkin kokonaisuuksiin on tehty jopa maltillisia lisäyksiä, mikä tässä taloustilanteessa on kiitettävää. Avun kokonaistaso jää kuitenkin edelleen kauas tavoitellusta 0.7% BKTL:stä.**
- **Humanitaarista apua esitetään rahoitettavan talousarviosta yhteensä noin 115 miljoonalla eurolla. Tämä on tärkeää tilanteessa, jossa avun tarpeet kasvavat kansainvälisen rahoituksen laskiessa.**
- **Humanitaaristen määrärahojen kohdentaminen muilla kuin tarpeeseen perustuvilla syillä on vastoin humanitaarisen avun periaatteita.**
- **Suomen tulee huomioida humanitaarisessa rahoituksessa erityisesti alirahoitetut, unohdetut ja pitkittyneet kriisit.**
- **Suomen varsinaisen kehitysyhteistyön rahoitus tulee nähdä investointina myös kriisien humanitaaristen vaikutusten minimoimiseksi ja välttämiseksi.**
- **Ilmastorahoituksen tason kasvattaminen sekä sen kohdistaminen erityisesti paikallistasolle, inklusiivisen ja ennakoivan ilmastovarautumisen tueksi, on tärkeä keino tukea yhteisöjen ja yhteiskuntien varautumista ilmastonmuutoksen vahvistamiin katastrofeihin.**

Suomen Punainen Risti on viranomaisia tukeva julkisoikeudellinen yhdistys, jonka oikeudellisesta erityisasemasta on Suomessa säädetty lailla (238/2000) sekä sen nojalla annetulla tasavallan presidentin asetuksella (827/2017). Järjestö tekee laajaa humanitaarista auttamistyötä Suomessa ja maailmalla. Suomen Punainen Risti on osa Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun liikettä ja se kuuluu Suomen suurimpiin humanitaarista apua antaviin ja kehitysyhteistyötä tekeviin järjestöihin.

YK:n vuoden 2025 humanitaarisen yleiskatsauksen mukaan yli 300 miljoonaa ihmistä tarvitsee humanitaarista apua ja suojelua.

Vuodelle 2027 esitetään yhteensä noin 115 miljoonan euron rahoitusta humanitaariselle avulle. Humanitaarisen avun 55 miljoonan euron määräraha pitää sisällään myös tuen esimerkiksi Punaisen Ristin kansainväliselle komitealle (ICRC) ja Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun yhdistysten kansainväliselle liitolle (IFRC). Lisäksi humanitaariseen katastrofiapuun ehdotetaan 30 milj. euron määrärahaa vuoden 2026 varsinaisen talousarvion mukaisesti. Vuonna 2026 tämä uusi momentti mahdollisti erityisesti niin sanottuja korirahastojen rahoittamista ja tuki omalta osaltaan humanitaarisen rahoituksen globaaliin vajeeseen vastaamista joustavasti ja paikallisia toimijoita tukien mm. Punaisen Ristin ja Punaisen Puolikuun kansainvälisen liiton (IFRC) katastrofirahasto DREF:n kautta. Ukrainaan kohdistettava tuki sisältää humanitaarista apua ja lisäksi kansalaisyhteiskunnan ohjelmatuessa sekä mahdollisesti maa- ja aluekohtaisessa yhteistyössä on mukana humanitaarista apua. Kokonaisuudessaan humanitaarinen rahoitus on maailman humanitaarisessa tilanteessa erittäin tervetullutta.

Suomen tulee tukea erityisesti humanitaarisen avun riippumattomuutta ja tarveperustaisuutta kaikissa tilanteissa. Humanitaarisen avun kohdentamisen tulee perustua riippumattomaan arvioon avuntarpeesta ja sen kiireellisyydestä. Ulko-, kauppa- tai muuttoliikepoliittiset tavoitteet eivät saa syrjäyttää näitä perusteita.

Kriisikohtainen korvamerkitseminen vähentää mahdollisuuksia kohdentaa rahoitusta tarveperustaisesti ja muuttuvien tilanteiden mukaan sekä erityisesti alirahoitettuihin kriiseihin. Ukrainaan kohdistuvan humanitaarisen avun rinnalla Suomen tulee säilyttää riittävä sitomaton rahoitus.

Useat käynnissä olevat kriisit tarvitsevat globaalia humanitaarista rahoitusta akuutisti enemmän kuin rahoitusta riittää. **Suomen humanitaarista apua tulee jatkossakin kohdentaa erityisesti alirahoitettuihin ja pitkittyneisiin kriiseihin vastaamiseksi.** Suomen tulee lisäksi edelleen kehittää tapoja parhaalla mahdollisella tavalla tukea sellaisia kansainvälisten toimijoiden korirahoituksia, joista rahoitusta ohjataan mahdollisimman suoraan paikallisille toimijoille ja joilla ne pystyvät joustavasti vastaamaan nopeasti kehittyviin ja muuttuviin kriiseihin ja humanitaarisen avun tarpeisiin.

Varsinaiseen kehitysyhteistyöhön ehdotetaan myönnettäväksi 483 milj. euroa. Kun mukaan lasketaan kaikki kehitysyhteistyöksi luettavat määrärahat, niiden arvioidaan vastaavan yhteensä 0,36 prosenttia bruttokansantulosta. Hallitus ei esitä lisäleikkauksia tällä hallituskaudella toteutettujen sopeutusten lisäksi, vaan kehitysyhteistyömäärärahoihin esitetään jopa pientä, pääasiassa kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten tukemiseen kohdentuvaa lisäystä. Tämä on tässä taloudellisessa tilanteessa kiitettävää. Avun kokonaistaso jää kuitenkin edelleen kauas tavoiteltavasta 0.7% BKTL:stä.

Kehitysyhteistyön määrärahat ovat merkittävä väline Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikalle ja siihen nykyistä merkittävämpi investointi tulisi nähdä osana kansainvälisen sääntöpohjaisen järjestelmän, monenkeskisen yhteistyön, globaalin etelän kanssa käytävän vuoropuhelun ja kestävän kehityksen tavoittelua. **Kriisien humanitaarisia vaikutuksia voidaan minimoida ja välttää vahvistamalla sääntöpohjaisuutta, edistämällä toimivaa ja tilivelvollisuutta edellyttävää monenkeskisyyttä, käymällä vuoropuhelua sekä etsimällä yhteisiä ratkaisuja maailmanlaajuisiin haasteisiin.**

SUOMEN PUNAISEN
RISTIN LAUSUNTO

30.9.2026

On huolestuttavaa, että **vähiten kehittyneiden maiden rooli ja merkitys Suomen kehityspolitiikassa pysyy edelleen matalana.** Talousarvioesityksessä LDC-osuuden tavoitetasoksi asetetaan vuoden 2026 tavoitetta vastaava 0,08% bruttokansantulosta, kun kansainvälisesti ja EU:ssa on sovittu tavoitetasoksi 0,15—0,2 % BKTL:sta. Suomen tavoite jää siten lähes puoleen kansainvälisen tavoitehaarukan alarajasta. Kyseessä ovat **maat, joissa tarpeet tuelle ovat suurimmat ja joihin on vaikea saada muita, esimerkiksi yksityisen sektorin rahoitusvirtoja.**

Ilmastorahoitukseen kohdennetut varat ovat talousarvioesityksessä vuodelle 2027 noin 121 miljoonaa euroa. Tämä on huomattavasti vähemmän kuin huippuvuosina (esimerkiksi vuonna 2021 175 M€). Maailmanlaajuisesti ilmastorahoituksen taso on täysin riittämätön, erityisesti haavoittuvimpiin maihin, sopeutumistoimiin, ilmastotuhojen minimoimiseen ja korvaamiseen. Esimerkiksi Nepalin elokuun 2026 tulvien jälkeisen jälleenrakentamisen on arvioitu maksavan noin 4,8 miljardia Yhdysvaltain dollaria. Summa osoittaa, että vasta perustetun ilmastotuhojen rahaston (FRLD) nykyinen rahoitustaso ei riitä vastaamaan suurten ilmastokatastrofien aiheuttamiin kustannuksiin. Ilmasto- ja luontokatokriisien vaikutusten ja niiden aiheuttamien tarpeiden kasvaessa **Suomen tulee kasvattaa kansainvälistä ilmastorahoitustaan sekä kohdistaa se erityisesti paikallistasolle ilmastovarautumisen tueksi.** Ilmasto- ja biodiversiteettirahoituksen määrän seurannan on myös oltava läpinäkyvää ja johdonmukaista.

Eero Rämö
pääsihteeri